

تحلیل نقش قهرمانان ورزشی به عنوان نمادهای ورزشی در توسعه اخلاق در جامعه

مسعود نادریان جهرمی

Masoud Naderian Jahromi

دانشیار مدیریت ورزشی، گروه رفتار حرکتی و مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

Associated professor in sport management, Department of Motor Behavior and Sport Management, Faculty of Sports Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran

m.naderian@spr.ui.ac.ir

ORCID: 0000-0002-1931-059X

امیرحسین لباف¹

Amir Hossein Labbaf

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه رفتار حرکتی و مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

Ph.D. Student in Sport Management, Department of Motor Behavior and Sport Management, Faculty of Sports Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran

amirhosseinlabbaf@spr.ui.ac.ir

ORCID: 0000-0002-8353-7932

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر تحلیل نقش قهرمانان ورزشی به عنوان نمادهای ورزشی در توسعه اخلاق در جامعه بود. روش پژوهش کیفی و بر اساس راهبرد تحلیل محتوا می‌باشد. جامعه آماری شامل قهرمانان و ورزشکاران برجسته، مربیان و کارشناسان ورزشی، مدیران ورزشی، و اعضای هیأت علمی در رشته‌های جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، و مدیریت ورزشی بودند. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه و روش نمونه‌گیری، هدفمند و تا رسیدن به اشباع نظری بود. روایی از طریق مصاحبه با خبرگان آگاه به حوزه پژوهش حاصل شد که علاوه بر آن، فرایند پژوهش توسط دو نفر از اساتید دانشگاه مطالعه و بازبینی شد. پایایی از روش توافق درون موضوعی محاسبه گردید که ۸۳ درصد و مورد تایید بود. بر اساس نتایج، مقوله‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اخلاقی، ترویج فرهنگ و هویت اجتماعی، توسعه سبک زندگی سالم و پایدار و نقش رسانه‌ای و آموزشی در هدایت رفتارها به عنوان نقش قهرمانان ورزشی به عنوان نمادهای ورزشی در توسعه اخلاق در جامعه مشخص گردید. نقش قهرمانان ورزشی به عنوان نمادهای اخلاقی و فرهنگی جامعه، فراتر از پیروزی‌ها و افتخارات ورزشی آن‌هاست. این افراد با بهره‌گیری از جایگاه خود در جامعه، می‌توانند ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی را تقویت کرده و به توسعه رفتارهای مثبت در جامعه کمک کنند. پیشنهاد می‌شود که نهادهای ورزشی و رسانه‌ها به همکاری با قهرمانان ورزشی بپردازند تا از طریق برنامه‌های آموزشی و رسانه‌ای، الگوهای رفتاری مناسبی به جامعه معرفی شود. همچنین، برگزاری کمیته‌های اجتماعی و پروژه‌های عام‌المنفعه با حضور قهرمانان می‌تواند تأثیر بسزایی در افزایش حس همبستگی و اخلاق اجتماعی داشته باشد.

کلیدواژگان: اخلاق، جامعه، جامعه‌شناسی ورزشی، قهرمانان ورزشی، نمادهای ورزشی.

¹ نویسنده مسئول

Analyzing the Role of Sports Champions as Sports Icons in Promoting Ethics in Society

Abstract

The present study aimed to analyze the role of sports champions as sports icons in promoting ethics within society. The research employed a qualitative method based on content analysis. The statistical population included elite athletes, prominent sports coaches and experts, sports managers, and faculty members in sociology, psychology, and sports management disciplines. Data collection was conducted through interviews, and purposeful sampling continued until theoretical saturation was reached. Validity was ensured through interviews with knowledgeable experts in the field, and the research process was reviewed by two university professors. Reliability was calculated using intra-subject agreement, yielding an acceptable rate of 83%. The findings identified the roles of sports champions as social and ethical responsibility, promoting culture and social identity, fostering a healthy and sustainable lifestyle, and serving as media and educational influencers in guiding behaviors. The role of sports champions as ethical and cultural icons transcends their athletic victories and achievements. By leveraging their societal status, these individuals can strengthen moral and social values and contribute to fostering positive behaviors in society. It is recommended that sports institutions and media collaborate with sports champions to introduce appropriate behavioral models to society through educational and media programs. Additionally, organizing social campaigns and philanthropic projects

with the participation of sports champions can significantly enhance social cohesion and ethical behavior.

Keywords: Ethics, Society, Sports Sociology, Sports Champions, Sports Icons

۱. مقدمه:

اخلاق به‌عنوان یکی از ارزش‌های اساسی در جامعه، همواره تأثیری عمیق بر رفتارها، تعاملات و فرهنگ عمومی افراد داشته است. هر جامعه‌ای که اصول اخلاقی را در اولویت قرار دهد، نه تنها در مسیر توسعه انسانی گام برمی‌دارد بلکه در افزایش سطح آگاهی و سلامت اجتماعی نیز موفق‌تر عمل می‌کند (کانیگلیا^۲ و همکاران، ۲۰۲۳: ۳). در این میان، نهادها و عوامل متعددی در نهادینه‌سازی اخلاق و ایجاد ارزش‌های انسانی نقش دارند که یکی از مهم‌ترین آن‌ها ورزش و فعالیت‌های ورزشی است. ورزش، به‌عنوان یک پدیده فراگیر و پرطرفدار، قدرت تأثیرگذاری بی‌بدیلی بر افراد به‌ویژه جوانان دارد و فرصت‌های گوناگونی را برای ترویج و آموزش اخلاق اجتماعی و فردی فراهم می‌سازد (مورگان^۳، ۲۰۲۴: ۲).

قهرمانان ورزشی به‌عنوان نمادهای برتر ورزشی و الگوهای محبوب در جامعه، می‌توانند تأثیری شگرف بر نگرش‌ها و رفتارهای اخلاقی افراد داشته باشند. در دنیای امروز، بسیاری از قهرمانان ورزشی به دلیل عملکرد شایسته و افتخارآفرینی‌های خود در عرصه‌های ملی و بین‌المللی، به الگویی برای رفتارهای شایسته و ارزشمند تبدیل شده‌اند. این الگوهای ورزشی، اغلب فراتر از دستاوردهای ورزشی، به‌عنوان سفیران اخلاق و انسانیت شناخته می‌شوند (شوکران^۴، ۲۰۲۳: ۹). محبوبیت و نفوذ اجتماعی این قهرمانان، آن‌ها را به ابزاری مؤثر برای ترویج ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی تبدیل کرده است، به‌گونه‌ای که سخنان، رفتارها و

² Caniglia

³ Morgan

⁴ Shoxrux

تصمیمات آن‌ها می‌تواند تأثیر عمیقی بر مخاطبان به‌ویژه جوانان داشته باشد (نوری و همکاران، ۱۳۹۸: ۲). به‌طور خاص، نقش قهرمانان ورزشی در توسعه و ترویج اخلاق به دلیل ویژگی‌های خاص این افراد بسیار برجسته است. آن‌ها نه تنها در میداين ورزشی با رفتارهای شرافتمندانه و بازی‌های جوانمردانه، الگوهای مثبتی را به نمایش می‌گذارند، بلکه در زندگی اجتماعی نیز با تعهد به مسئولیت‌های اجتماعی و انسان‌دوستی، نمادهایی از اخلاق‌مداری و تعهد به ارزش‌های انسانی هستند (ساور و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۰). در واقع، قهرمانان ورزشی به دلیل موفقیت‌های برجسته و شهرتی که کسب می‌کنند، بیش از سایرین در مرکز توجه عموم قرار می‌گیرند و همین موضوع، آن‌ها را در مسیری قرار می‌دهد که هر گونه رفتار و عمل آن‌ها به‌صورت مستقیم بر الگوپذیری جامعه، به‌ویژه قشر جوان، اثر می‌گذارد.

در طول تاریخ، جامعه همواره قهرمانان ورزشی را نه تنها به عنوان افرادی با توانایی‌های فیزیکی برجسته بلکه به‌عنوان الگوهایی با ویژگی‌های اخلاقی والاتر مورد تجلیل قرار داده است (الیسون و بگان، ۲۰۲۴: ۸). پیروزی‌های این قهرمانان، روحیه‌ای از همبستگی و اتحاد در بین افراد جامعه ایجاد کرده و حس امید، پشتکار و تلاش بی‌وقفه را تقویت می‌کند. علاوه بر این، وجود قهرمانانی که به اصول اخلاقی پایبندند، تأثیر عمیقی در ارتقاء رفتارهای مثبت اجتماعی و کاهش گرایش به بزهکاری‌ها و رفتارهای انحرافی دارد. حضور و مشارکت فعال قهرمانان ورزشی در فعالیت‌های اجتماعی و بشردوستانه نیز این اثرگذاری را دوچندان می‌کند و آن‌ها را به‌عنوان الگوهای الهام‌بخش و قابل اعتماد در نظر مردم معرفی می‌کند (وودس و بوتلر، ۲۰۲۰: ۱۰). نقش قهرمانان ورزشی در پرورش ارزش‌های اخلاقی به‌ویژه در دوران کودکی و نوجوانی، که مهم‌ترین دوره‌های شکل‌گیری شخصیت و رفتارهای اجتماعی افراد است، بسیار حیاتی به نظر می‌رسد. کودکان و نوجوانان با مشاهده قهرمانان محبوب خود، که همواره برای رسیدن به اهداف خود تلاش کرده‌اند و در عین حال به ارزش‌هایی چون احترام به دیگران، صداقت، و رعایت انصاف پایبند بوده‌اند، به‌طور ناخودآگاه این ارزش‌ها را در ذهن خود نهادینه می‌کنند (فیجوو^۷ و همکاران، ۲۰۲۴: ۱۵). چنین تأثیری می‌تواند نسلی آگاه و مسئولیت‌پذیر را برای آینده جامعه تربیت کند که به ارزش‌های اخلاقی و انسانی پایبند باشد.

از سوی دیگر، در جهان امروز که رسانه‌ها نقش پررنگی در زندگی افراد ایفا می‌کنند، قهرمانان ورزشی به‌واسطه پوشش رسانه‌ای گسترده‌تر و توجه عمومی، فرصت‌های بی‌نظیری برای انتشار پیام‌های مثبت و آموزشی دارند (پدرسن^۸ و همکاران، ۲۰۲۱: ۳). این موضوع موجب می‌شود که هر حرکت، کلام و رفتار قهرمانان ورزشی به‌سرعت در میان مخاطبان گسترده‌ای منتشر شود و به‌ویژه در پلتفرم‌های اجتماعی بازتاب یابد. از این رو، قهرمانان ورزشی در موقعیتی قرار دارند که می‌توانند از قدرت نفوذ خود در رسانه‌ها بهره

⁵ Allison & Beggan

⁶ Woods & Butler

⁷ Feijoo

⁸ Pedersen

بیرند و با ترویج اصول اخلاقی، تأثیرات عمیقی در فرهنگ جامعه ایجاد کنند (میریوسفی و بخشنده، ۱۳۹۹: ۶).

با این حال، مسئولیت قهرمانان ورزشی در قبال جامعه و نقش آن‌ها در ترویج اخلاق تنها به موفقیت‌های ورزشی و رفتارهای مثبت محدود نمی‌شود. جامعه از آن‌ها انتظار دارد تا در برابر مسائلی چون نابرابری، بی‌عدالتی و نقض حقوق انسانی نیز موضع‌گیری کنند و با صداقت و شجاعت از ارزش‌های انسانی دفاع کنند (میرصفیان و همکاران، ۱۴۰۳: ۳). نمونه‌های زیادی از قهرمانان ورزشی در سطح جهان وجود دارد که با استفاده از نفوذ و محبوبیت خود، به حمایت از اقشار آسیب‌پذیر، مقابله با نژادپرستی و ترویج احترام به فرهنگ‌ها و تفاوت‌ها پرداخته‌اند و بدین ترتیب الگوهای اخلاقی جدیدی را برای جامعه و طرفداران خود ایجاد کرده‌اند. تأثیرات قهرمانان ورزشی بر توسعه اخلاقی جامعه نشان می‌دهد که این افراد نه تنها در عرصه‌های ورزشی بلکه در زندگی اجتماعی نیز جایگاه ویژه‌ای دارند و نقش مهمی در تقویت و تثبیت ارزش‌های اخلاقی و انسانی بر عهده دارند (همتی و همکاران، ۱۴۰۳: ۱۲). از این رو، پرداختن به نقش آن‌ها در ترویج و توسعه اخلاق، نه تنها شناخت بهتری از ارزش‌های اخلاقی در ورزش ارائه می‌دهد، بلکه زمینه‌ساز توجه بیشتر به اهمیت اخلاق و مسئولیت‌پذیری اجتماعی در سایر عرصه‌ها نیز می‌شود.

علاوه بر این، پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند که ترویج رفتارهای اخلاقی از سوی افراد مشهور و محبوب، در بسیاری از موارد منجر به تقویت همبستگی اجتماعی، کاهش بزهکاری و تقویت فرهنگ مدارا و نوع‌دوستی می‌شود. این مسئله به‌ویژه در جوامعی که به دلیل تغییرات اجتماعی و فرهنگی با چالش‌های متعددی در حفظ و تقویت اخلاق مواجه هستند، از اهمیت بیشتری برخوردار است. بنابراین، قهرمانان ورزشی به‌عنوان نمادهایی که از سوی جامعه پذیرفته شده‌اند، می‌توانند تأثیر مهمی در ارتقاء سطح اخلاق اجتماعی ایفا کنند و این امر نیازمند بررسی عمیق‌تر و تحلیل دقیق‌تری از نقش آن‌ها در توسعه و ترویج اخلاق در جامعه است.

گونزالس^۹ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهش خود نشان دادند که قهرمانان ورزشی مشهور و اینفلوئنسرهای رسانه‌های اجتماعی بیشتر به موضوعات سیاسی مرتبط با سبک زندگی می‌پردازند و این موضوع تأثیر زیادی بر جامعه و مخصوصاً مخاطبان آن‌ها دارد (گونزالس و همکاران، ۲۰۲۴: ۱۵). اورنبایف^{۱۰} (۲۰۲۳) در پژوهش خود بیان کرد که برای ترویج ورزش و تغییر نگرش‌ها و رفتارهای جامعه نسبت به آن، استفاده از بازاریابی اجتماعی ضروری است که قهرمانان ورزشی در این زمینه نقش اصلی را ایفا می‌کنند. او تأکید کرد که ورزش می‌تواند به عنوان ابزاری برای تغییر رفتارهای اجتماعی و کاهش خشونت در جامعه عمل کند و با ترویج سبک زندگی سالم، به بهبود سلامت عمومی کمک نماید (اورنبایف، ۲۰۲۳: ۱۴). دیلنوزا^{۱۱} (۲۰۲۳) در مطالعه خود به بررسی تأثیر رفتارهای اخلاقی قهرمانان ورزشی بر توسعه شخصیت اجتماعی پرداخته است. او بیان کرد که رفتارهای اخلاقی در جامعه ورزشی، به ویژه در میان ورزشکاران مشهور، تأثیر زیادی

⁹ Gonzalez

¹⁰ Orunbayev

¹¹ Dilnoza

مقاله بدین معاصر

بر شکل‌گیری و توسعه شخصیت اجتماعی دارند. از نظر او، رفتار اخلاقی ورزشکاران می‌تواند نقش مهمی در تقویت ارزش‌های انسانی مانند احترام، محبت و همدلی در جامعه ایفا کند. همچنین، نمایش رفتارهای اخلاقی در رسانه‌ها و رویدادهای ورزشی، به عنوان ابزاری مؤثر برای شکل‌گیری و ارتقای شخصیت اجتماعی در نظر گرفته می‌شود (دیلنوژا، ۲۰۲۳: ۱۶). بحیرایی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهش خود در خصوص نقش ورزش و به دنبال آن تأثیر قهرمانان ورزشی در جامعه، نشان دادند که شبکه‌های اجتماعی و تعاملات ورزشی در بستر اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردارند و شاخص‌هایی مانند آموزش به عنوان حامی ورزش، وجدان کاری و همدلی بیشترین تأثیر را دارند (بحیرایی و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۲). سعیدنیا و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی به بررسی اصول فرهنگی و اخلاقی در زمینه ورزش و قهرمانان ورزشی پرداختند. نتایج نشان داد که سیاست‌گذاری اخلاقی و فرهنگی در ورزش ایران بر اساس عوامل متعددی شکل می‌گیرد و تأکید شد که توجه به این عوامل می‌تواند به کاهش ناهنجاری‌ها در محیط‌های ورزشی کمک کند (سعیدنیا و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۵). کنکل^{۱۲} و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود به بررسی تأثیر ترویج فعالیت‌های خیریه توسط قهرمانان ورزشکار بر دنبال‌کننده‌های آن‌ها در اینستاگرام پرداختند. نتایج نشان داد که ترویج فعالیت‌های خیریه موجب بهبود تصویر برند ورزشکاران و تغییر در نگرش مخاطبان نسبت به آن‌ها می‌شود. این تغییرات باعث شد که مخاطبان بیشتر به شخصیت کلی ورزشکار توجه کنند و نه صرفاً ویژگی‌های ورزشی او را مد نظر قرار دهند. این پژوهش نشان داد که رفتارهای مثبت اخلاقی ورزشکاران می‌تواند ارتباط قوی‌تری میان ورزشکار و جامعه طرفدارانش ایجاد کند (کنکل و همکاران، ۲۰۲۲: ۲۰). اسماعیل‌زاده و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهش خود نشان دادند که مؤلفه‌هایی همچون صداقت، مسئولیت‌پذیری، وفاداری، رعایت ارزش‌های اجتماعی و اخلاق جمعی، نقش مهمی در ارتقای اخلاق حرفه‌ای ورزشکاران دارند و این مؤلفه‌ها موجب تأثیر بر جامعه و مخاطبان ورزشکاران می‌شوند (اسماعیل‌زاده و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۶).

با توجه به جایگاه برجسته اخلاق در جامعه و قدرت تأثیرگذاری قهرمانان ورزشی به‌عنوان الگوهای قابل اعتماد، ضرورت پژوهش حاضر در بررسی و تحلیل نقش این قهرمانان به‌عنوان نمادهای ورزشی در ترویج و توسعه اخلاق در جامعه نمایان می‌شود. اگرچه تاکنون مطالعاتی در زمینه اخلاق و ورزش صورت گرفته، اما پژوهش‌هایی که به‌طور خاص به تأثیر قهرمانان ورزشی بر توسعه اخلاق در ابعاد اجتماعی پرداخته باشند، کمتر به چشم می‌خورند. نوآوری این پژوهش در آن است که با نگاهی جامع به جنبه‌های اخلاقی، فرهنگی و اجتماعی تأثیرگذاری قهرمانان ورزشی، تلاش می‌کند راهکارهای موثری برای بهره‌گیری از ظرفیت اخلاقی و اجتماعی این قهرمانان ارائه دهد. بنابراین، هدف پژوهش حاضر واکاوی و تبیین نقش قهرمانان ورزشی به‌عنوان نمادهای ورزشی در ارتقای ارزش‌ها و نگرش‌های اخلاقی جامعه است. این پژوهش در پی آن است که بینشی تازه درباره چگونگی تقویت ارزش‌های اخلاقی و انسانی از طریق ورزش و قهرمانان ورزشی فراهم آورد و بدین ترتیب، نقشی مؤثر در توسعه پایدار اخلاق در جامعه ایفا کند.

¹² Kunkel

۲. روش‌شناسی پژوهش:

روش پژوهش حاضر کیفی است و بر اساس راهبرد تحلیل محتوا می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل قهرمانان و ورزشکاران برجسته، مربیان و کارشناسان ورزشی، مدیران ورزشی، و اعضای هیأت علمی بودند. معیار انتخاب مشارکت‌کنندگان شامل برخورداری از تجربه و آگاهی کافی در زمینه موضوع پژوهش بود. به همین منظور، قهرمانان و ورزشکارانی که سابقه حضور در سطح ملی یا بین‌المللی داشتند، مربیان و مدیرانی که حداقل پنج سال تجربه مربیگری، مدیریتی یا اجرایی در حوزه ورزش داشتند، و اعضای هیأت علمی مرتبط با رشته‌های جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و مدیریت ورزشی به‌عنوان خبرگان علمی انتخاب شدند. این ترکیب متنوع به‌صورت هدفمند در نظر گرفته شد تا ابعاد مختلف پدیده مورد مطالعه از دیدگاه‌های گوناگون (ورزشی، مدیریتی و علمی) مورد واکاوی قرار گیرد. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه و روش نمونه‌گیری، هدفمند و تا رسیدن به اشباع نظری بود که در نهایت هفده نفر به‌عنوان مشارکت‌کننده در مصاحبه‌ها شرکت کردند. برای اجرای پژوهش، پس از طراحی سؤالات و تدوین پروتکل مصاحبه، مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختارمند با صاحب‌نظران آگاه به موضوع پژوهش انجام گرفت. پرسش‌های مصاحبه با توجه به اهداف پژوهش، مرور پیشینه مطالعاتی مرتبط و بهره‌گیری از چارچوب‌های نظری موجود در حوزه پژوهش تدوین شدند. همچنین پرسش‌ها پس از طراحی اولیه در اختیار چند نفر از متخصصان مدیریت ورزشی و جامعه‌شناسی ورزش قرار گرفت و پس از اعمال اصلاحات لازم، نسخه نهایی در مصاحبه‌ها مورد استفاده قرار گرفت. مصاحبه‌ها با هماهنگی و تعیین وقت قبلی انجام شد. پس از پایان هر مصاحبه، آن‌ها به‌صورت کامل روی کاغذ پیاده و اقدام به کدگذاری اولیه داده‌ها شد تا مفاهیم اولیه استخراج شوند. همزمان با انجام مصاحبه‌ها اقدام به مطالعه عمیق‌تر مبانی نظری و تحقیقات پیشین شده تا از ترکیب مفاهیم گذشته، تجارب پژوهشگران و نظرهای صاحب‌نظران به مراحل بعدی تجزیه و تحلیل داده‌ها اقدام شود. میانگین زمان مصاحبه‌های انجام شده برای هر نفر ۳۰ دقیقه بود. داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها به‌صورت خطبه‌خط مورد بررسی قرار گرفتند. ابتدا واحدهای معنایی (مفاهیم) از دل داده‌های خام استخراج شدند؛ سپس مفاهیم مشابه در قالب مقوله‌های فرعی دسته‌بندی شدند؛ و در نهایت، مقوله‌های فرعی در سطحی بالاتر به مقوله‌های اصلی سازماندهی گردیدند. این فرایند با رویکردی استقرایی و به کمک نرم‌افزار MAXQDA (نسخه ۲۰۲۰) انجام شد. جهت اعتبار بخشی به نتایج پژوهش، نیاز به بررسی روایی و پایایی یافته‌ها (مصاحبه‌ها) بود. روایی از طریق مصاحبه با خبرگان آگاه به حوزه پژوهش حاصل شد که علاوه بر آن فرایند پژوهش توسط دو نفر از اساتید دانشگاه آگاه به حوزه مربوطه مطالعه و بازبینی شده و با مواردی جهت اصلاح و تغییر تأیید شد. برای محاسبه پایایی مصاحبه‌های انجام گرفته نیز از روش توافق درون موضوعی استفاده شد. پایایی در واقع به همسانی نتایج برآمده از مصاحبه و اعتبار و توانایی مصاحبه در سنجش اهداف پژوهش اشاره دارد (کریمی و محمدی، ۱۳۹۶: ۱۰). به منظور ارزیابی پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک کارشناس خبره در زمینه مدیریت ورزشی درخواست شد تا به‌عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت داشته باشد. میزان توافقات و عدم توافقات در کدگذاری‌ها در یک

فاصله کوتاه زمانی و مشخص شده، شاخص ثبات برای آن پژوهش در نظر گرفته می‌شود و قابل استناد است. درصد توافق درون موضوعی که جهت شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود، با استفاده از فرمول زیر قابل محاسبه است. مقدار معمول ضریب پایایی برای بیشتر پژوهش‌ها بین ۸۰ تا ۱۰۰ درصد است و اگر این مقدار به کمتر از ۷۰ درصد برسد، برای تفسیر داده‌ها با مشکل مواجه خواهیم شد. مطابق با جدول شماره ۱ و با توجه به فرمول ذکر شده در زیر، پایایی بین دو کدگذار ۸۳ درصد است و می‌توان ادعا کرد که میزان پایایی تحلیل مصاحبه‌ها مورد تأیید است.

$$۱۰۰ \times \text{تعداد کل داده‌ها} / ۲ \times \text{تعداد توافقات} = \text{درصد توافق درون موضوعی}$$

جدول ۱: نتایج بررسی پایایی بین دو کدگذار

Table 1: Results of Inter-Coder Reliability Analysis

ردیف	شماره مصاحبه	تعداد کل داده‌ها	تعداد توافق	مجموع درصد
۱	۳	۱۸	۸	۸۸
۲	۶	۲۱	۹	۸۶
۳	۱۰	۱۶	۶	۷۵
کل		۵۵	۲۳	۸۳

۳. یافته‌های پژوهش:

در ارتباط با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش، تعداد ۱۰ نفر مرد و ۷ نفر زن بودند. از نظر تحصیلات، ۳ نفر دارای مدرک کارشناسی، ۵ نفر کارشناسی ارشد، و ۹ نفر دارای مدرک دکتری بودند. همچنین، از نظر حیطه شغلی و تخصص، ۴ نفر قهرمانان و ورزشکاران برجسته، ۴ نفر مربیان و کارشناسان ورزشی، ۳ نفر مدیران ورزشی (شامل مدیران باشگاه‌ها و فدراسیون‌ها)، ۲ نفر اعضای هیأت علمی در رشته جامعه‌شناسی، ۲ نفر اعضای هیأت علمی در رشته روان‌شناسی، و ۲ نفر اعضای هیأت علمی در رشته مدیریت ورزشی بودند (جدول شماره دو). ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

Table 2: Demographic Characteristics of Research Participants

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	گروه‌ها	فراوانی	سهم نسبی (درصد)
جنسیت	مرد	۱۰	۵۸/۸۲
	زن	۷	۴۱/۱۸
تحصیلات	کارشناسی	۳	۱۷/۶۵
	کارشناسی ارشد	۵	۲۹/۴۱
	دکتری	۹	۵۲/۹۴
حیطه شغلی و تخصص	قهرمانان و ورزشکاران برجسته	۴	۲۳/۵۳
	مربیان و کارشناسان ورزشی	۴	۲۳/۵۳

ویژگی های جمعیت - شناختی	گروه‌ها	فراوانی	سهم نسبی (درصد)
	مدیران ورزشی (شامل مدیران باشگاه‌ها و فدراسیون‌ها)	۳	۱۷/۶۵
	اعضای هیات علمی در رشته جامعه‌شناسی	۲	۱۱/۷۶
	اعضای هیات علمی در رشته روان‌شناسی	۲	۱۱/۷۶
	اعضای هیات علمی در رشته مدیریت ورزشی	۲	۱۱/۷۶

در پایان فرایند کدگذاری، تعداد ۴ مقوله اصلی، ۱۲ مقوله فرعی و ۸۳ مفهوم از مصاحبه‌ها استخراج شد که در جدول شماره ۳ ارائه گردیده است. جدول شماره ۳ یافته‌های استنباطی پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۳: مقوله‌های اصلی، مقوله‌های فرعی و مفاهیم استخراج شده از مصاحبه‌ها

Table 3: Main Categories, Subcategories, and Concepts Extracted from Interviews

مفاهیم	مقوله‌های فرعی	مقوله‌های اصلی
(۱) تأثیر رفتار صادقانه و شفاف	الگوی رفتاری و اخلاقی	مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اخلاقی
(۲) احترام به قوانین و رعایت اصول		
(۳) تحمل در مقابل شکست و حفظ اخلاق در برد		
(۴) تعهد به اخلاق حرفه‌ای		
(۵) تعامل مثبت و حمایتی با طرفداران		
(۶) نشان دادن روحیه همکاری و تیمی		
(۷) الگو قرار گرفتن برای نسل جدید		
(۸) همکاری با سازمان‌های غیردولتی برای کمک به جوامع محروم	ایجاد حس مسئولیت اجتماعی و تعهد به جامعه	
(۹) کمک به راه‌اندازی پروژه‌های عام‌المنفعه مانند مدارس و بیمارستان‌ها		
(۱۰) مشارکت در برنامه‌های کمک به بازماندگان حوادث طبیعی		
(۱۱) ایفای نقش فعال در فعالیت‌های مربوط به بهبود سلامت عمومی		
(۱۲) تأسیس بنیادهای خیریه برای حمایت از جوانان و ورزشکاران محروم		
(۱۳) حمایت از برنامه‌های آموزشی برای کودکان و نوجوانان نیازمند		
(۱۴) ایجاد کمپین‌های جمع‌آوری کمک برای مسائل اجتماعی مختلف		
(۱۵) مقابله با دوپینگ و تقلب	مقابله با رفتارهای غیراخلاقی	
(۱۶) مبارزه با فساد در ورزش		
(۱۷) تشویق به رقابت سالم و جوانمردانه		

مفاهیم	مقوله‌های فرعی	مقوله‌های اصلی		
۱۸) مقابله با خشونت و تبعیض				
۱۹) افزایش آگاهی عمومی نسبت به مخاطرات تقلب				
۲۰) ترویج انصاف و عدالت در رقابت‌ها				
۲۱) اعلام موضع علیه فساد ورزشی				
۲۲) ترویج ارزش‌های ملی و فرهنگی	ایجاد هویت ملی، فرهنگی و اجتماعی	ترویج فرهنگ و هویت اجتماعی		
۲۳) تقویت هویت مشترک بین مردم				
۲۴) نشان دادن اهمیت احترام به فرهنگ‌های دیگر				
۲۵) تقویت حس غرور ملی در جوانان				
۲۶) ایجاد وحدت و همدلی در جامعه				
۲۷) حمایت از تیم‌های ملی و محلی				
۲۸) نمایش رفتار دوستانه با تیم‌های رقیب	ایجاد همدلی و کاهش تعصبات			
۲۹) حمایت از ورزشکاران ناتوان و افراد خاص				
۳۰) افزایش همدلی بین اقوام و فرهنگ‌ها				
۳۱) تشویق به ترویج صلح و تفاهم				
۳۲) مقابله با تعصب نژادی و قومی در ورزش				
۳۳) حمایت از افراد با شرایط اقتصادی متفاوت				
۳۴) ایجاد فضای صمیمانه و پذیرش تفاوت‌ها	تأثیر بر سیاست‌ها و تصمیمات اجتماعی و فرهنگی			
۳۵) مشارکت در کمپین‌های حمایت از حقوق اقلیت‌ها و گروه‌های آسیب‌پذیر				
۳۶) ترویج اصلاحات فرهنگی و اجتماعی از طریق برنامه‌های رسمی و غیررسمی				
۳۷) ایفای نقش به عنوان سفیر صلح در رویدادهای بین‌المللی				
۳۸) حمایت از قوانین مقابله با نژادپرستی و تبعیض در ورزش				
۳۹) مشارکت در بحث‌های عمومی برای کاهش خشونت در ورزش و جامعه				
۴۰) ارائه نظرات و مشاوره به سیاست‌گذاران ورزشی و فرهنگی				
۴۱) ایجاد و حمایت از برنامه‌هایی برای دسترسی همه اقشار جامعه به ورزش				
۴۲) تأکید بر مسئولیت‌پذیری در مقابل قراردادهای و وعده‌ها			ترویج مسئولیت‌پذیری و پایبندی به تعهدات	توسعه سبک زندگی سالم و پایدار
۴۳) ترویج اصول اخلاقی در مدیریت مالی و اقتصادی				
۴۴) آموزش اهمیت حفظ صداقت در موقعیت‌های دشوار				
۴۵) پایبندی به اصول و قواعد ورزشی				
۴۶) ایجاد الگو برای تلاش در جهت اهداف بلندمدت				
۴۷) تقویت فرهنگ پاسخ‌گویی و شفافیت				

مقاله پذیرفته شده در مجله علمی پژوهشی فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات ورزشی و تفریحی

مفاهیم	مقوله‌های فرعی	مقوله‌های اصلی		
۴۸) تعهد به ارزش‌های اخلاقی در تصمیم‌گیری‌ها	الگوسازی در سبک زندگی سالم			
۴۹) تشویق به تغذیه سالم و مناسب				
۵۰) آموزش اصول تمرین و سلامت جسمی				
۵۱) تأکید بر اهمیت خواب و استراحت کافی				
۵۲) مقابله با مصرف دخانیات و مواد مخدر				
۵۳) ارائه برنامه‌های خودسازی و ارتقاء فردی				
۵۴) نمایش اهمیت مدیریت استرس و آرامش				
۵۵) تشویق به حفظ تعادل بین کار و زندگی شخصی				
۵۶) تشویق به حفاظت از منابع طبیعی در کمپین‌های اجتماعی			حمایت از محیط‌زیست و توسعه پایدار	
۵۷) کاهش استفاده از محصولات آلاینده در برنامه‌های عمومی				
۵۸) حمایت از انرژی‌های تجدیدپذیر در فعالیت‌های ورزشی				
۵۹) مشارکت در برنامه‌های کاشت درخت و حفاظت از منابع طبیعی				
۶۰) تشویق به کاهش مصرف آب و انرژی در ورزشگاه‌ها و رویدادها				
۶۱) ترویج آموزش‌های زیست‌محیطی برای جوانان و ورزشکاران	تأثیرگذاری رسانه‌ای	نقش رسانه‌ای و آموزشی در هدایت رفتارها		
۶۲) افزایش آگاهی عمومی درباره تغییرات اقلیمی و تأثیرات آن بر ورزش				
۶۳) انتقال ارزش‌های اخلاقی از طریق پست‌ها و ویدئوها در شبکه‌های اجتماعی				
۶۴) تشویق به همدلی و احترام از طریق مصاحبه‌های تلویزیونی و رسانه‌ای				
۶۵) تبلیغ سبک زندگی سالم در پلتفرم‌های اجتماعی				
۶۶) استفاده از شهرت برای افزایش آگاهی درباره مسائل اجتماعی				
۶۷) پاسخگویی به مخاطبان و ایجاد اعتماد با شفافیت در ارتباطات رسانه‌ای				
۶۸) ترویج رفتار حرفه‌ای و اخلاقی در فضای مجازی				
۶۹) تشویق به مشارکت در فعالیت‌های خیرخواهانه از طریق کمپین‌های آنلاین				
۷۰) تشویق به تلاش برای بهبود فردی			توسعه عزت نفس و اعتماد به نفس در جامعه	
۷۱) تأکید بر اهمیت پشتکار و تلاش در رسیدن به اهداف				
۷۲) حمایت از تلاش‌های کوچک و موفقیت‌های جزئی				

مقاله پذیرفته شده و آماده انتشار است

مفاهیم	مقوله‌های فرعی	مقوله‌های اصلی
۷۳) نمایش اهمیت خودباوری و عزت نفس		
۷۴) ایجاد انگیزه برای رویارویی با چالش‌ها		
۷۵) الگوبرداری از داستان‌های موفقیت شخصی		
۷۶) نشان دادن ارزش‌های کار سخت و پابندی		
۷۷) انتقال تجربیات اخلاقی و ورزشی	نقش آموزشی و مربیگری	
۷۸) تأکید بر رعایت اصول اخلاقی و جوانمردی در آموزش‌ها	مستقیم	
۷۹) ترویج پشتکار و تعهد در کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی		
۸۰) الگوسازی در احترام به رقبا و تحمل شکست		
۸۱) تشویق به یادگیری و رشد شخصی مداوم در بین جوانان		
۸۲) نشان دادن اهمیت کار تیمی و همکاری در محیط‌های آموزشی		
۸۳) الهام‌بخشی از طریق روایت داستان‌های موفقیت و چالش‌های شخصی		

بر اساس نتایج حاصل از کدگذاری مصاحبه‌های انجام شده در این پژوهش مقوله‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اخلاقی، ترویج فرهنگ و هویت اجتماعی، توسعه سبک زندگی سالم و پایدار و نقش رسانه‌ای و آموزشی در هدایت رفتارها به عنوان نقش قهرمانان ورزشی به عنوان نمادهای ورزشی در توسعه اخلاق در جامعه مشخص گردید.

به‌منظور روشن‌تر شدن نحوه استخراج مقوله‌ها، در ادامه نمونه‌هایی از اظهارات مشارکت‌کنندگان برای هر یک از مقوله‌های اصلی ارائه می‌شود:

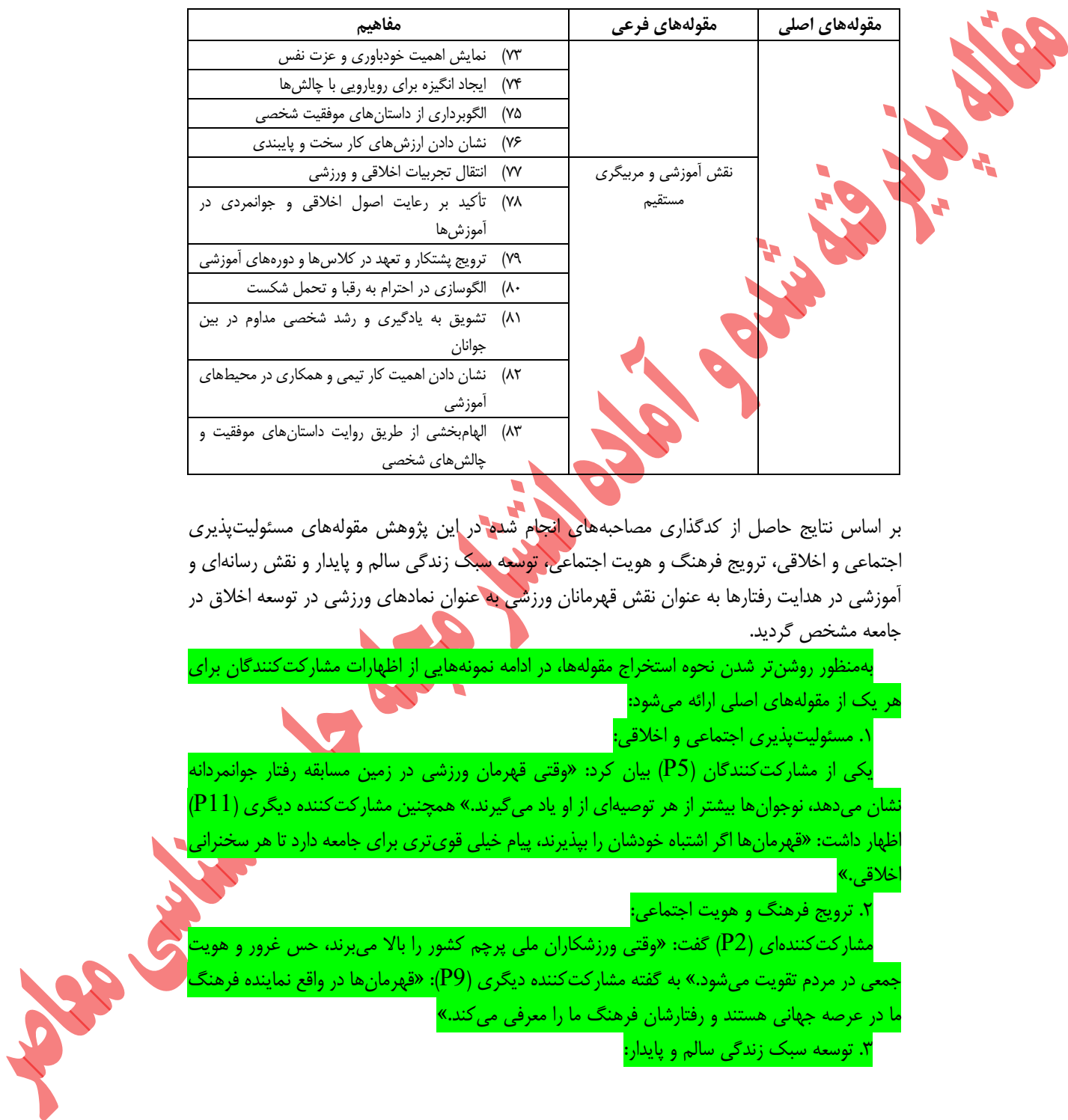
۱. مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اخلاقی:

یکی از مشارکت‌کنندگان (P5) بیان کرد: «وقتی قهرمان ورزشی در زمین مسابقه رفتار جوانمردانه نشان می‌دهد، نوجوان‌ها بیشتر از هر توصیه‌ای از او یاد می‌گیرند.» همچنین مشارکت‌کننده دیگری (P11) اظهار داشت: «قهرمان‌ها اگر اشتباه خودشان را بپذیرند، پیام خیلی قوی‌تری برای جامعه دارد تا هر سخنرانی اخلاقی.»

۲. ترویج فرهنگ و هویت اجتماعی:

مشارکت‌کننده‌ای (P2) گفت: «وقتی ورزشکاران ملی پرچم کشور را بالا می‌برند، حس غرور و هویت جمعی در مردم تقویت می‌شود.» به گفته مشارکت‌کننده دیگری (P9): «قهرمان‌ها در واقع نماینده فرهنگ ما در عرصه جهانی هستند و رفتارشان فرهنگ ما را معرفی می‌کند.»

۳. توسعه سبک زندگی سالم و پایدار:

یکی از مشارکت‌کنندگان (P7) اشاره کرد: «خیلی از جوان‌ها وقتی می‌بینند قهرمانان سیگار نمی‌کشند و به تغذیه‌شان اهمیت می‌دهند، سبک زندگی خودشان را تغییر می‌دهند.» مشارکت‌کننده دیگری (P14) نیز افزود: «ورزشکاران با نشان دادن نظم و انضباط روزانه به مردم یاد می‌دهند که سلامت جسم و روان ارزشمند است.»

۴. نقش رسانه‌ای و آموزشی در هدایت رفتارها:

به گفته یکی از مشارکت‌کنندگان (P3): «وقتی قهرمانان در تلویزیون یا فضای مجازی از صداقت و تلاش صحبت می‌کنند، مردم بیشتر باور می‌کنند چون می‌بینند خودشان هم این ارزش‌ها را زندگی می‌کنند.» مشارکت‌کننده دیگری (P12) اظهار داشت: «یک قهرمان می‌تواند با یک جمله ساده در رسانه‌ها، روی میلیون‌ها نفر تأثیر بگذارد.»

پژوهش حاضر با رویکردی استقرایی انجام شده است؛ بدین معنا که پژوهشگران در آغاز تحقیق چارچوب نظری از پیش تعیین شده‌ای را بر داده‌ها تحمیل نکردند، بلکه مفاهیم و مقوله‌ها بر اساس تحلیل کیفی مصاحبه‌ها استخراج گردید. در این فرایند، جنبه‌های اخلاقی، فرهنگی و اجتماعی مورد نظر، مستقیماً از دل داده‌ها به دست آمد و در قالب مقوله‌های اصلی و فرعی سازماندهی شد. با این حال، برای تبیین بهتر یافته‌ها و تقویت بعد نظری پژوهش، از برخی چارچوب‌های نظری مرتبط نیز بهره گرفته شد. از جمله، نظریه یادگیری اجتماعی بندورا^{۱۳} (۱۹۹۷) که بر نقش الگوهای رفتاری در شکل‌دهی به نگرش‌ها و رفتارهای اخلاقی تأکید دارد؛ مفهوم سرمایه اجتماعی پاتنام^{۱۴} (۲۰۲۰) که به پیوند میان کنش‌های جمعی و اعتماد اجتماعی اشاره می‌کند؛ و دیدگاه‌های اخلاق شیلدز و بردمایر^{۱۵} (۲۰۰۹) که ورزشکاران و قهرمانان را به‌عنوان حاملان ارزش‌های اخلاقی معرفی می‌کنند. بر اساس ترکیب این رویکرد استقرایی و بهره‌گیری از مبانی نظری موجود، مدل مفهومی نهایی پژوهش ترسیم و ارائه گردید. شکل ۱ مدل مفهومی پژوهش را نشان می‌دهد.

¹³ Bandura

¹⁴ Putnam

¹⁵ Shields & Bredemeier

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش
Figure 1: Conceptual model of the research

۴. بحث و نتیجه گیری:

در مطالعه حاضر، نقش قهرمانان ورزشی به عنوان نمادهای اخلاقی و اجتماعی در توسعه اخلاق در جامعه مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که این افراد می‌توانند از طریق رفتارها و تعاملات خود در حوزه‌های مختلفی همچون مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اخلاقی، ترویج فرهنگ و هویت اجتماعی، توسعه سبک زندگی سالم و پایدار، و نقش رسانه‌ای و آموزشی، به‌عنوان الگوهای مؤثری در جامعه عمل کنند. این قهرمانان با نشان دادن ارزش‌های مثبت، امکان بهبود رفتارهای فردی و اجتماعی را در جامعه فراهم می‌کنند و نقش مهمی در افزایش آگاهی عمومی و تقویت ارزش‌های اخلاقی ایفا می‌نمایند.

یکی از مهم‌ترین مقوله‌ها در یافته‌های پژوهش، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اخلاقی قهرمانان ورزشی است. این مقوله شامل سه بعد اساسی می‌شود: الگوی رفتاری و اخلاقی، ایجاد حس مسئولیت اجتماعی و مقابله با رفتارهای غیراخلاقی. قهرمانان ورزشی با تأثیر رفتار صادقانه و شفاف، رعایت اصول و قوانین و تعامل مثبت با طرفداران خود، به الگوهای اخلاقی تبدیل می‌شوند که می‌توانند در نسل جدید تأثیرگذار

باشند. همچنین، این قهرمانان با فعالیت در پروژه‌های عام‌المنفعه، کمک به جوامع محروم، و ایجاد کمپین‌های اجتماعی، حس تعهد به جامعه را تقویت می‌کنند. مقابله با رفتارهای غیراخلاقی نیز از جنبه‌های کلیدی است که در آن قهرمانان ورزشی از طریق موضع‌گیری علیه دوپینگ، خشونت و تبعیض، به ارتقای ارزش‌های اخلاقی کمک می‌کنند. در جامعه امروز، رفتار صادقانه و احترام به اصول و قوانین در ورزش نقش مهمی در شکل‌دهی به شخصیت فردی و اجتماعی ورزشکاران ایفا می‌کند. ورزشکارانی که با رعایت اصول اخلاقی و تعامل مثبت با طرفداران به شهرت دست می‌یابند، به‌عنوان الگوهای تأثیرگذار در جامعه شناخته می‌شوند. این افراد می‌توانند حس تعهد اجتماعی را در میان نسل‌های جوان ترویج دهند و آن‌ها را تشویق کنند تا از ارزش‌های اخلاقی پیروی کنند. همچنین، حضور ورزشکاران در فعالیت‌های خیریه و مشارکت در برنامه‌های اجتماعی از جمله همکاری با سازمان‌های غیردولتی برای کمک به جوامع محروم، نشان‌دهنده تعهد آنان به جامعه و مسئولیت‌پذیری آن‌ها در برابر دیگران است. این اقدامات نه تنها به تقویت رابطه ورزشکاران و جامعه کمک می‌کند، بلکه الگوی مناسبی برای نسل آینده ورزشکاران خواهد بود. یافته‌های این بخش از پژوهش با نتایج پژوهش اسماعیل‌زاده و همکاران (۱۴۰۱) همسو است، که بر نقش صداقت، مسئولیت‌پذیری، و رعایت ارزش‌های اجتماعی در ارتقای اخلاق حرفه‌ای ورزشکاران تأکید کرده‌اند. همچنین، این بخش با یافته‌های دیلنوزا^{۱۶} (۲۰۲۳) نیز همخوانی دارد، که نشان داد رفتارهای اخلاقی ورزشکاران مشهور می‌تواند به تقویت شخصیت اجتماعی و ارزش‌های انسانی همچون احترام و همدلی در جامعه کمک کند.

قهرمانان ورزشی با ایجاد هویت ملی و اجتماعی، نقش مهمی در تقویت حس غرور ملی، همدلی و اتحاد در جامعه ایفا می‌کنند. آن‌ها از طریق ترویج ارزش‌های ملی و فرهنگی، حمایت از تیم‌های ملی و محلی، و نشان دادن احترام به فرهنگ‌های مختلف، به ایجاد حس هویت مشترک کمک می‌کنند. در بعد دیگر، قهرمانان با نمایش رفتار دوستانه با تیم‌های رقیب، مقابله با تعصبات نژادی و قومی، و حمایت از افراد با شرایط اقتصادی متفاوت، فضایی همدلانه و بدون تبعیض را ایجاد می‌کنند. همچنین، این قهرمانان در برخی موارد در سیاست‌ها و تصمیمات اجتماعی و فرهنگی نیز تأثیرگذار هستند؛ برای مثال، در کمپین‌های حمایت از حقوق اقلیت‌ها و گروه‌های آسیب‌پذیر شرکت کرده و نظرات خود را در مورد موضوعات فرهنگی و اجتماعی مطرح می‌کنند. ورزش به‌عنوان یک ابزار فرهنگی قدرتمند، می‌تواند نقش مؤثری در تقویت هویت اجتماعی و ایجاد همدلی میان افراد جامعه ایفا کند. ورزشکاران با نمایش رفتارهای دوستانه و احترام به تیم‌های رقیب می‌توانند تعصبات فرهنگی و قومی را کاهش داده و به ترویج صلح و تفاهم کمک کنند. حمایت از تیم‌های ملی و محلی، ترویج ارزش‌های ملی و تقویت حس غرور ملی از جمله اقداماتی است که ورزشکاران می‌توانند در جهت ارتقای فرهنگ و هویت اجتماعی انجام دهند. همچنین، ورزشکاران می‌توانند در کمپین‌های عمومی برای کاهش خشونت در ورزش و جامعه شرکت کنند و از این طریق پیام‌هایی چون همدلی، تفاهم و اتحاد را به جامعه منتقل کنند. این نقش برجسته ورزش در ایجاد همبستگی اجتماعی و

¹⁶ Dilnoza

فرهنگ‌سازی می‌تواند الهام‌بخش دیگر افراد نیز باشد. یافته‌های مربوط به ترویج فرهنگ و هویت اجتماعی، با نتایج پژوهش اورنبايوف^{۱۷} (۲۰۲۳) هماهنگ است، که تأکید کرده بود ورزش می‌تواند ابزاری موثر برای تغییر رفتارهای اجتماعی و کاهش خشونت در جامعه باشد و از طریق ترویج سبک زندگی سالم، تأثیرات مثبتی بر نگرش عمومی ایجاد کند. همچنین، این نتایج با مطالعه بحیرایی و همکاران (۱۴۰۲) همخوانی دارد که به اهمیت شبکه‌های اجتماعی و نقش قهرمانان ورزشی در ترویج هویت فرهنگی و اجتماعی اشاره کرده بودند.

از دیگر نقش‌های قهرمانان ورزشی، الگوسازی در سبک زندگی سالم و پایدار است. این افراد با نشان دادن مسئولیت‌پذیری نسبت به تعهدات، و ترویج اصول اخلاقی در مدیریت مالی و اقتصادی، فرهنگ پاسخ‌گویی و شفافیت را در جامعه تقویت می‌کنند. همچنین، آن‌ها با تشویق به تغذیه سالم، ورزش منظم، و دوری از مصرف دخانیات و مواد مخدر، الگویی برای سبک زندگی سالم ارائه می‌دهند. در بعد محیط‌زیستی نیز، قهرمانان ورزشی با مشارکت در فعالیتهایی همچون کاشت درخت، کاهش مصرف انرژی و ترویج استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، بر حفظ محیط‌زیست و توسعه پایدار تأکید دارند که از جنبه‌های حیاتی زندگی امروزی محسوب می‌شود. ورزشکاران با الگوسازی در زندگی روزمره و ارتقای سطح آگاهی عمومی در مورد سبک زندگی سالم، می‌توانند جامعه را به سوی سلامت بیشتر هدایت کنند. آن‌ها با ترویج تغذیه سالم، برنامه‌های ورزشی مناسب و تأکید بر اهمیت استراحت کافی، الهام‌بخش دیگران در زندگی سالم هستند. همچنین، حمایت از برنامه‌های زیست‌محیطی و مشارکت در فعالیتهای محیط‌زیستی همچون کاشت درخت و استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در رویدادهای ورزشی، به توسعه پایدار کمک می‌کند و به افراد جامعه نشان می‌دهد که فعالیتهای زیست‌محیطی می‌توانند بخشی از سبک زندگی سالم و مسئولانه باشند. با ایجاد کمپین‌های اجتماعی برای حفاظت از منابع طبیعی، ورزشکاران می‌توانند به عنوان سفیرانی برای ترویج مسئولیت‌پذیری محیطی در جامعه عمل کنند. یافته‌های این پژوهش در زمینه توسعه سبک زندگی سالم و پایدار، با پژوهش گونزالس^{۱۸} و همکاران (۲۰۲۴) همسو است که نشان دادند قهرمانان ورزشی و اینفلوئنسرهای شبکه‌های اجتماعی می‌توانند بر موضوعات مرتبط با سبک زندگی تأثیر بگذارند و توجه عمومی را به سمت سلامت و رفتارهای مثبت اجتماعی جلب کنند. همچنین، نتایج این بخش با پژوهش اورنبايوف^{۱۹} (۲۰۲۳) نیز همخوانی دارد که ورزش را ابزاری برای بهبود سلامت عمومی و ترویج رفتارهای اجتماعی سازنده معرفی کرده است.

قهرمانان ورزشی با حضور در رسانه‌ها و استفاده از پلتفرم‌های اجتماعی، به انتقال ارزش‌های اخلاقی و تبلیغ سبک زندگی سالم کمک می‌کنند. آن‌ها از طریق مصاحبه‌ها، پست‌ها و ویدئوهای رسانه‌ای، به ترویج رفتارهای اخلاقی و ایجاد اعتماد میان مخاطبان می‌پردازند. همچنین، قهرمانان از طریق تقویت عزت نفس و اعتماد به نفس در جامعه، و الهام‌بخشی به افراد برای تلاش و پشتکار، نقش مؤثری در شکل‌دهی به

¹⁷ Orunbayev

¹⁸ Gonzalez

¹⁹ Orunbayev

روحیه مثبت در بین افراد جامعه ایفا می‌کنند. در نقش آموزشی، قهرمانان با انتقال تجربیات اخلاقی و ورزشی، الگویی برای جوانان ایجاد کرده و آن‌ها را به پایبندی به اصول اخلاقی و تلاش مداوم ترغیب می‌نمایند. نقش ورزشکاران به‌عنوان شخصیت‌های عمومی، با تأثیرگذاری بر رفتارهای اجتماعی و اخلاقی از طریق رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی نیز تکمیل می‌شود. انتقال ارزش‌های اخلاقی از طریق پست‌ها و ویدئوهای شبکه‌های اجتماعی، فرصتی است تا ورزشکاران با میلیون‌ها نفر ارتباط برقرار کرده و ارزش‌هایی چون همدلی، احترام و خودباوری را ترویج دهند. همچنین، آن‌ها می‌توانند با نمایش تلاش‌های فردی و داستان‌های موفقیت، جامعه را به تلاش بیشتر و ارتقای خود تشویق کنند. نقش آموزشی ورزشکاران نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ چرا که آن‌ها با انتقال تجربیات ورزشی و اخلاقی، الگوهای مثبت برای نسل‌های آینده ایجاد می‌کنند و در کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی اصولی چون کار تیمی، تحمل شکست و احترام به رقیب را به ورزشکاران جوان‌تر آموزش می‌دهند. یافته‌های این بخش با نتایج پژوهش کنکل^{۲۰} و همکاران (۲۰۲۲) همخوانی دارد که نشان دادند فعالیت‌های خیریه ورزشکاران در شبکه‌های اجتماعی می‌تواند تصویر مثبتی از آنان ایجاد کند و نگرش مخاطبان را نسبت به ارزش‌های انسانی آن‌ها تغییر دهد. همچنین، این یافته‌ها با پژوهش بحیرایی و همکاران (۱۴۰۲) نیز همسو است که بر اهمیت تعاملات ورزشی در بستر اجتماعی و نقش آموزشی و حمایتی ورزشکاران در جامعه تأکید کرده‌اند.

به طور کلی، نقش قهرمانان ورزشی به عنوان نمادهای اخلاقی و فرهنگی جامعه، فراتر از پیروزی‌ها و افتخارات ورزشی آن‌هاست. این افراد با بهره‌گیری از جایگاه خود در جامعه، می‌توانند ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی را تقویت کرده و به توسعه رفتارهای مثبت در جامعه کمک کنند. پیشنهاد می‌شود که نهادهای ورزشی و رسانه‌ها به همکاری با قهرمانان ورزشی بپردازند تا از طریق برنامه‌های آموزشی و رسانه‌ای، الگوهای رفتاری مناسبی به جامعه معرفی شود. همچنین، برگزاری کمپین‌های اجتماعی و پروژه‌های عام‌المنفعه با حضور قهرمانان می‌تواند تأثیر بسزایی در افزایش حس همبستگی و اخلاق اجتماعی داشته باشد.

سپاسگزاری:

نویسندگان از کلیه شرکت‌کنندگان در این مطالعه، کمال تشکر و قدردانی را دارند.

مشارکت درصدی نویسندگان:

مشارکت هر دو نویسنده در نگارش مقاله برابر (۵۰٪) بوده است.

تعارض منافع:

نویسندگان ضمن رعایت اخلاق نشر، نبود تعارض منافع و عدم حمایت مالی از هیچ مرکز دولتی و غیردولتی را اعلام می‌دارند.

کتابنامه:

اسماعیل زاده، روح‌الله؛ نادریان چهرمی، مسعود؛ مطلبی، لانا؛ و قاسمی‌نژاد دهکردی، آتوسا. (۱۴۰۱). تحلیل نقش سواد رسانه‌ای در توسعه اصول اخلاقی حرفه‌ای ورزشکاران حرفه‌ای. *پژوهش‌های ارتباطی*، ۲۹ (۱۱۲): ۹-۲۹.

بحیرایی، راحله؛ قدیمی، بهرام؛ امیرمظاهری، امیرمسعود؛ باصری، علی؛ و مظاهری تهرانی، محمد مهدی. (۱۴۰۲). نشان دادن مدل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی میان نخبگان ورزشی در تعامل با بستر اجتماعی. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۲۲ (۵۹): ۱۳۹-۱۵۴.

ساور، عبدالرضا؛ امامی، فرشاد؛ موسوی، سیدجعفر. (۱۴۰۲). ارایه مدل هویت ملی قهرمانان ورزشی مبتنی بر تحول رسانه‌های دیجیتال. *مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی*.

سعیدنیا، ندا؛ سجادی هزاوه، سیدحمید؛ گنجوی، فریده اشرف؛ و منوچهری، جاسم. (۱۴۰۲). شناسایی شاخص‌های خط مشی‌گذاری اخلاقی و فرهنگی در ورزش ایران. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۲۲ (۶۱): ۱۳۳-۱۵۶.

کریمی، آصف؛ و محمدی، معصومه. (۱۳۹۶). شناسایی مولفه‌های معنویت اثرگذار بر تاب‌آوری در افراد کارآفرین. *دوفصلنامه مدیریت در دانشگاه اسلامی*، ۶ (۱۴): ۱۰-۲۲.

میرصفیان، حمیدرضا؛ لباف، امیرحسین؛ و کهکشان، حانیه. (۱۴۰۳). تحلیل جامعه‌شناختی رفتار هواداران ایرانی در مواجهه با اسطوره‌های ورزشی (مطالعه موردی: کریستیانو رونالدو). *مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی*.

میریوسفی، سیدجلیل؛ و بخشنده، حسین. (۱۳۹۹). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل رسانه‌های جمعی موثر در توسعه فرهنگ سیاسی ورزش قهرمانی. *نشریه مدیریت ورزشی*، ۱۲ (۲): ۵۰۱-۵۲۰.

نوری، داوود؛ قدیمی، بهرام؛ اصلانخانی، محمدعلی؛ و علی‌پور درویش، زهرا. (۱۳۹۸). *دیپلماسی فوتبال. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۱۸ (۴۵): ۱۸۵-۲۰۴.

همتی، علی محمد؛ نعمتی، نعمت‌الله؛ و باقرپور، طاهره. (۱۴۰۳). شناسایی عوامل موثر رسانه‌ای بر توسعه مسئولیت اجتماعی ورزشکاران عضو تیم‌های ملی منتخب. *پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی*.

Allison, S. T., & Beggan, J. K. (2024). Hero illiteracy. In *Encyclopedia of heroism studies* (pp. 783-787). Cham: Springer International Publishing.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall. C
Connell, P., Pepler, D., and Craig, W. (1999). Peer involvement in bullying: insight and challenges for intervention. *Journal of Adolescence*, 22, 0238

Caniglia, G., Freeth, R., Luederitz, C., Leventon, J., West, S. P., John, B., ... & Vogel, C. (2023). Practical wisdom and virtue ethics for knowledge co-production in sustainability science. *Nature sustainability*, 6(5), 493-501.

Dilnoza, Y. (2023). Sports, culture and society. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(11), 152-163.

Feijoo, B., Sádaba, C., Zozaya-Durazo, L., & Vanwesenbeeck, I. (2024). A qualitative study exploring teenagers and their parents' ethical judgments toward influencers as brand ambassadors. *Journal of Consumer Marketing*.

Gonzalez, A., Schmuck, D., & Vandenbosch, L. (2024). Posting and framing politics: a content analysis of celebrities', athletes', and influencers' Instagram political content. *Information, Communication & Society*, 27(8), 1605-1627.

Kunkel, T., Doyle, J., & Na, S. (2022). Becoming more than an athlete: developing an athlete's personal brand using strategic philanthropy. *European Sport Management Quarterly*, 22(3), 358-378.

Morgan, W. J. J. (2024). Ethics in sport. *Human Kinetics*.

Orunbayev, A. (2023). SOCIAL SPORTS MARKETING. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(12), 121-134.

Pedersen, P. M., Laucella, P. C., Kian, E., & Geurin, A. N. (2021). Strategic sport communication. *Human Kinetics Publishers*.

Putnam, R. D. (2020). "Bowling alone: America's declining social capital": journal of democracy (1995). In *The City Reader* (pp. 142-150). Routledge.

Shields, D. L., & Brodeur, B. L. (2009). True competition. *Human Kinetics*.

Shoxrux, S. (2023). The Importance of Mutual Respect and Kindness in Sports. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(12), 215-225.

Woods, R., & Butler, B. N. (2020). Social issues in sport. *Human Kinetics Publishers*.

